

Ministeriet for Grøn Trepert
Styrelsen for Grøn
Arealomlægning og Vandmiljø

Naturstyrelsen Trekantsområdet
Førstballevej 2
7183 Randbøl

Att. Marc Hammer Holck

Miljøvurdering og plan
J.nr. 2023 - 19485
Ref. NICGR
Den 20. juni 2025

Afgørelse om, at hydrologiprojekt ved Lyngmosen samt vandløbsprojekt i Sdr. Stenderup Sønderskov i Kolding ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Miljøstyrelsen har den 8. juni 2023 modtaget jeres ansøgning via Kolding Kommune om et projekt ved Lyngmosen i Sdr. Stenderup Sønderskov og vandløbsprojekt i Sdr. Stenderup Sønderskov, hvor Naturstyrelsen ønsker henholdsvis genopretning af den naturlige hydrologi i Lyngmosen og etablering af et åbent vandløb på en strækning i Sdr. Stenderup Sønderskov. Med den kongelige resolution af 29. august 2024 er myndighedsrollen overgået til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV).

Afgørelse

SGAV har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

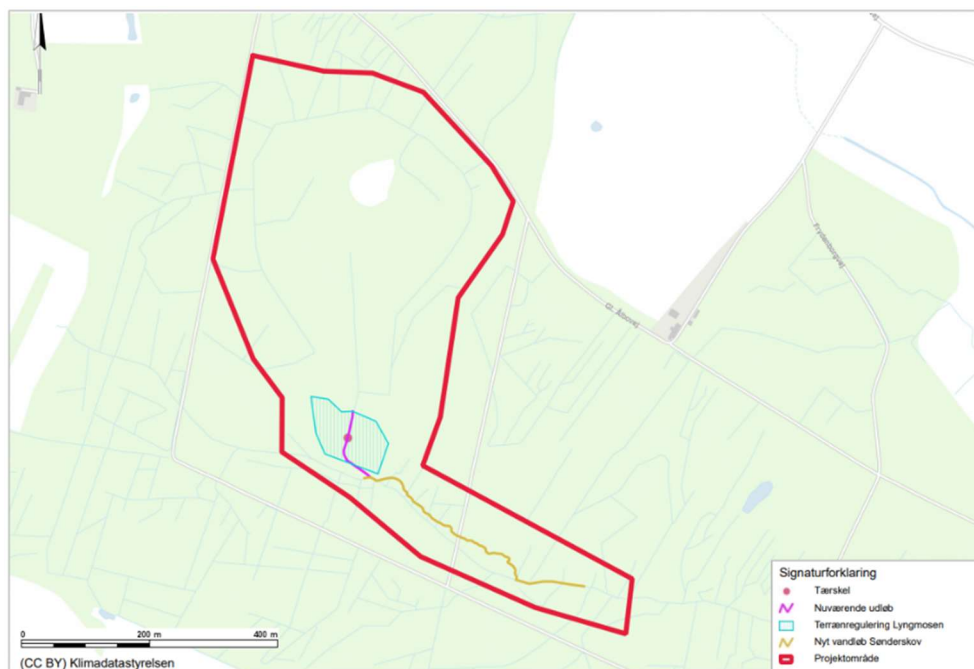
Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til SGAV, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for anlægget, jf. §3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten er bygherre. Det ansøgte projekt er omfattet af bilag 2, pkt. 10.f i miljøvurderingsloven omhandlende "Anlæg af vandveje, som ikke er omfattet af bilag 1, kanalbygning og regulering af vandløb", samt pkt. 10.g omhandlende "Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1)".

Sagens dokumenter omfatter bygherres ansøgning (bilag 1), screeningsnotat (bilag 2), kortbilag (bilag 3), bygherres supplerende oplysninger (bilag 4), notat om sædvanlig tilrettelæggelse af anlægsarbejder (bilag 5), supplerende redegørelse om havørn (bilag 6), afgørelse om jordforurening i Stenderup Skovene (bilag 7) og høringsnotat (bilag 8).

1. Projektbeskrivelse

Projektområdet er ca. 25 ha og ejes af Naturstyrelsen Trekantsområdet, som også er bygherre på projektet. Området er udlagt til urørt skov. I Sdr. Stenderup Sønderkov er der en naturlig lavning kaldet Lyngmosen på ca. 15,5 ha. Desuden er der syd for Lyngmosen et privat vandløb, Østergård Bæk, som er beskyttet under §3 i naturbeskyttelsesloven og målsat i vandområdeplan 2021-2027.

Figur 1 - Oversigt over projektområdet og de enkelte hydrologiske indsatsområder.

Formålet med projektet er at stoppe afvandingen af Lyngmosen ved udløbet mod syd og dermed forbedre muligheden for at holde vand i Lyngmosen, da lavningen

² BEK nr. 1608 af 09/12/2024 Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter med senere ændringer jf. BEK nr. 430 af 02/05/2025 vedr. ændring af bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

under de nuværende forhold er næsten helt afvandet. Genopretning af hydrologien og etablering af et vedvarende sumpet område, vil bidrage til en moseopbygning med mulighed for vækst af flere tørvemosser, flere mindre vandhuller og flere levesteder for svampe-, dyre- og insektarter. Ydermere, har projektet til formål at genslynge det målsatte vandløb.

Projektet omfatter to delelementer, hvor det første har til formål at nedlægge afvandingen fra en større naturlig lavning kaldet Lyngmosen, mens det andet består af vandløbsrestaurering af Østergård Bæk. Samlet indeholder projektet følgende anlægstiltag:

Nedlæggelse af afvanding af lyngmosen

- Terrænregulering i den sydlige ende af Lyngmosen
- Etablering af justerbar tærskel med udløb til vandløbet syd for mosen
- Knusning/fjernelse af eksisterende rørlægning ved udløbet fra Lyngmosen

Vandløbsrestaurering af Østergård Bæk

- Gravning af nyt ca. 295 meter åbent vandløb
- Åbning af ca. 130 meter rørlagt vandløb
- Fjernelse af eksisterende brønd og ind- og udløbsbygværk
- Etablering af ca. 10 meter lang Ø60 - Ø80 cm rørbro
- Knusning eller fjernelse af rørlagt vandløb ca. 10 steder på den ca. 250 meter lange strækning, hvor der etableres et nyt åbent vandløb
- Udlægning af grus og sten på vandløbsbunden på strækningen
- Åbning af to kortere rørlagte strækninger længere nedstrøms

Anlægsarbejdet udføres udelukkende i skoven på Naturstyrelsens areal. Al transport til og fra projektområde og liggepladsen sker fra offentlig vej via eksisterende skovveje, hvorfor der ikke er behov for at etablere midlertidige adgangsveje, eller foretage fældning af træer eller rydning af buskads for at skabe adgang til arbejdsområderne.

2. Realisering og varighed

Projekttiltagene er engangstiltag og planlægges gennemført i dagtimerne med en varighed af ca. 1 uge i alt. Anlægsarbejdet finder kun sted i dagtimerne inden for normal arbejdstid, som er hverdage, mandag til fredag mellem kl. 07.00-18.00 og lørdage kl. 08.00-14.00., jf. Kolding Kommunes *Forskrift for miljøforhold ved midlertidige bygge-, anlægs- og nedrivningsaktiviteter*³.

³ Kolding Kommune. (2020). *Forskrift for miljøforhold ved midlertidige bygge-, anlægs- og nedrivningsaktiviteter*.

<https://www.kolding.dk/p/Borger/Bolig%20byggeri%20og%20flytning/Forskrift-for-milj%C3%B8forhold-ved-midlertidige-bygge---anl%C3%A6gs-og-nedrivningsaktiviteter1.26-MB.pdf>

3. Vurdering

SGAV har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

4. Vandforekomster

Projektets påvirkninger på alle direkte og indirekte berørte vandområder har betydning for, hvorvidt der kan ske tilstandsforringelser eller manglende målopfyldelse for målsatte vandområder, jf. rammerne for beskyttelse af danske vandområder i gældende vandområdeplan for 2021-2027 og indsatsbekendtgørelsen⁴.

Ministeriet for Grøn Trepert har d. 20. december 2024 sendt udkast til genbesøg af vandplanområderne 2021-2027 (VP3.2) i høring, med frist for at indgive høringssvar d. 20. juni 2025. Det er forsat vandområdeplanerne 2021-2027 (VP3) som er gældende på området, men den nyeste viden fra genbesøget inddrages ligeledes i nærværende afgørelsen.

4.1 Aktiviteter der kan påvirke vandforekomster

Bygherre oplyser, at projektområdet Lyngmosen gennem dræn afvander til det målsatte vandløb Østergårds Bæk. Anlægsarbejdet med terrænregulering Lyngmosen, etablering af ny tærskel og nedlæggelse af det eksisterende rørlagte udløb kan, ligesom anlægsaktiviteterne i forbindelse med vandløbsreguleringen, potentielt påvirke vandløbet og dets kvalitetselementer.

Grundvandsforekomsterne indenfor projektområdet kan potentielt blive påvirket i driftsfasen som følge af ændrede afstrømningsforhold. Der er ikke risiko for mobilisering eller frigivelse af miljøfarlige stoffer, da området ikke tidligere har været anvendt til landbrugsdrift, eller på anden måde påvirket af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Ikke alle anlægsaktiviteter kan medføre påvirkninger på alle vandforekomster. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af den enkelte vandforekomst, inddrages i relevante afsnit.

4.2 Grundvand

Grundvandsmagasinerne opdeles i tre typer; terrænnære, regionale og dybe. Inden for projektområdet, findes der 2 terrænnærer, 1 regional og 1 dyb grundvandsforekomst (Tabel 1 og Tabel 2). Alle grundvandsforekomster er målsat til god kvantitativ og god kemisk tilstand. Den aktuelle tilstand for de enkelte grundvandsforekomster fremgår af Tabel 1, mens tilstanden jf. de genbesøgte vandplaner fremgår af Tabel 2. Der foretages anlægstiltag indenfor de 2 terrænnære og den dybe grundvandsforekomst, mens den del af projektområdet, hvor der arbejdes, ikke overlapper med den regionale grundvandsforekomst.

⁴ Indsatsbekendtgørelsen. (BEK nr. 797 af 13/06/2023). *Bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter*. Miljø- og Ligestillingsministeriet. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/797>

Tabel 1 – oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres aktuelle tilstande jf. de gældende vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
DK111_dkmj_273_ks	Terrænnær	God	God
DK111_dkmj_379_ks	Terrænnær	God	God
DK110_dkmj_960_ks	Regional	God	Ringe (pesticider)
DK111_dkmj_1088_ks	Dyb	God	Ringe (pesticider)

Tabel 2 – oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres tilstande jf. de genbesøgte vandplaner.

Navn (ID)	Typologi	Kvantitativ tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
DK111_dkmj_273_ks	Terrænnær	God	God
DK111_dkmj_379_ks	Terrænnær	God	Ringe (pesticider)
DK110_dkmj_960_ks	Regional	God	Ringe (pesticider)
DK111_dkmj_1088_ks	Dyb	God	Ringe (pesticider)

Bygherre vurderer, at der hverken i forbindelse terrænreguleringen og den ændrede afvanding af lyngmosen, eller i forbindelse med vandløbsrestaureringen vil ske påvirkning af grundvandsforekomsterne i anlægsfasen. Der er ikke behov for grundvandssænkninger eller lignende tiltag i forbindelse med anlægsfasen, og anlægsarbejdet har ikke en indflydelse på vandets næringsindhold eller nedsivning i jorden.

Bygherre oplyser, at der i driftsfasen ikke vil ske en ændring på tilstrømningen af det terrænnære grundvand, men eftersom grøftning/dræning inden for projektområdet ophører, vil der potentielt kunne opstå yderligere terrænnært grundvand. Projektet forlænger opholdstiden af vand fra nedbør i Lyngmosen, men når der er opnået en balance i lavningen, vil ændringerne være begrænsede. Den forlængede opholdstid kan lede til øget kvantitativ terrænnær grundvandsforekomst, da jorden vil være vandmættet i længere tid end under nuværende forhold, mens projektet ikke vil påvirke de øvrige grundvandsforekomster.

Den kemiske tilstand vil ikke blive påvirket, da der ikke er udledt miljøfremmede farlige stoffer eller kemiske stoffer i projektområdet. Projektområdet ligger i et gammelt skovområde og har været udlagt til urørt skov siden år 2000. Der har ikke tidligere været landbrugsdrift i området, og projektet medfører derfor ikke risiko for udledning af pesticider, som er årsag til manglende målopfyldelse for flere af grundvandsforekomsterne, eller andre miljøfarlige forurenende stoffer. Der er derved ikke risiko for den kemiske tilstand forværres som følge af projektet.

Med baggrund i ovenstående er det SGAVs vurdering, at projektet ikke medfører en risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindrer målopfyldelse for de

målsatte grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning⁵, hverken i anlægs- eller driftsfasen.

4.3 Målsatte vandløb

Østergård Bæk (ID 04424) løber som det eneste målsatte vandløb igennem projektområdet. Vandløbet har alene udløb i kystvandet Lillebælt, Bredningen, hvorfor der ikke er andre målsatte vandløb som kan blive indirekte berørt af projektet. Østergård Bæk er karakteriseret som et naturligt vandløb med typologi RW1 og har ikke planlagte indsatser, jf. den gældende vandplan og er ikke omfattet af regulativ. Vandløbet genslynges i et nyt forløb i forbindelse med projektet, hvilket forventes at ville forbedre vandløbets tilstand i forhold til den eksisterende tilstand.

Østergård Bæk er målsat til god økologisk og god kemisk tilstand. Den aktuelle tilstand fremgår af Tabel 3, mens tilstanden for vandløbene i genbesøget af vandområdeplanerne 2021-2027 fremgår af Tabel 4.

Tabel 3 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for alle direkte berørte målsatte vandløb jf. de gældende vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand
Østergård Bæk (04424)	Ukendt	Ukendt	Dårlig	Ukendt	Ukendt	Dårlig	Ukendt

Tabel 4 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand jf. de genbesøgte vandområdeplaner for alle direkte berørte målsatte vandløb.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Bentiske alger	Smådyr	Fisk	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand
Østergård Bæk (04424)	Ukendt	Ukendt	Dårlig	Ukendt	Ikke-god	Dårlig	God

⁵ Lov om vandplanlægning. (LBK nr. 126 af 26/01/2017). *Bekendtgørelse af lov om vandplanlægning*. Miljø- og Ligestillingsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2017/126>

I anlægsfasen medfører vandløbsrestaureringen, at der udføres gravearbejde i og omkring vandløbet, udlægning af grus og sten, fjernelse af eksisterende brønd og ind- og udløbsbygværk samt knusning og fjernelse af rørlagt vandløbsstrækning. Projektet forudsætter derfor, at der kan opnås tilladelse jf. vandløbslovens bestemmelser.

Som det fremgår af afsnit 4.2 så vil der ikke være miljøfarlige forurenende stoffer i jorden og der vil ligeledes ikke ske ændring i mængden, oplandet eller sammensætningen af det vand, der løber til projektområdet. SGAV vurderer dermed, at der ikke vil være en øget risiko for udledning af næringsstoffer eller miljøfarlige forurenende stoffer til vandløbet i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Projektets samlede påvirkning på vandløbet vurderes at ville have en gavnlig effekt de enkelte kvalitetselementer:

Planter

Åbningen af de rørlagte strækninger vil skabe et mere lysåbent miljø som giver bedre betingelser for planter i vandløbet. Ligeledes vil genslyngningen have en positiv effekt for planter i vandløbet.

Bentiske alger

Bygherre oplyser, at projektets effekt på kvalitetselementet ikke forventes at være målbar, idet kvalitetselementet i en større grad afhænger af belastningen fra næringsstoffer og miljøfremmede stoffer. Bygherre vurderer dog, at projektet alligevel vil forbedre det fysiske miljø for arterne og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på kvalitetselementet.

Smådyr

Projektet medfører et mere lysåbent miljø, som følge af åbningen af de rørlagte strækninger. Et mere lysåbent miljø giver mulighed for, at arterne potentielt kan etableres i vandløbet og skaber generelt bedre forhold for smådyr. Ligeledes vil genslyngningen have en positiv effekt for smådyr i vandløbet og derved på sigt have en positiv effekt for kvalitetselementet.

Fisk

Bygherre oplyser, at fjernelse af spærringerne ved rørunderløb og åbning af rørlagte strækninger vil have en positiv effekt på fisk. I forbindelse med det nye å-forløb vil der ligeledes blive anvendt gydegrus. Derudover vil genslyngning og hævnning af vandløbsbund være positiv for fisk. Bygherre vurderer, at vandløbet på baggrund af de udførte tiltag har potentiale for, at der kan eksistere en naturlig ørredbestand i driftsfasen.

Nationalt specifikke stoffer

Østergård Bæk er jf. de genbesøgte vandområdeplaner i ikke-god kemisk tilstand, grundet kobber og zink. Projektområdet er beliggende i urørt skov, og i et område, hvor der ikke tidligere har været landbrugsdrift. Der er derfor ikke tilført nogen former for gylle eller spildevandsslam til området, ligesom projektet ikke indeholder aktiviteter, som tilfører miljøfremmede farlige stoffer til projektområdet. Der er derfor ikke en risiko for, at

projektet vil medføre en øget tilledning af kobber eller zink, og projektet er derved ikke til hinder for fremtidig målopfyldelse af kvalitetselementet.

Kemisk tilstand

Bygherre oplyser, at projektet forventes at reducere udledningen af kvælstof, da Østergård Bæk genslynges terrænært, hvilket i perioder med høj vandstand kan lede til periodevis oversvømmelser, som bidrager til reduktion af kvælstofudledningen.

Etableringen af tærsklen vil medføre, at vandet i Lyngmosen får en længere opholdstid i Lyngmosen, hvorved der kan reduceres flere næringsstoffer inden vandet ledes videre til Østergård Bæk.

Bygherre vurderer, at projektet ikke vil medføre en betydelig fosfor puls ved erosion under anlæg, da vandløbet er beliggende i skov og jorderne derfor indeholder mindre fosfor, sammenlignet med gødsket landbrugsarealer. I driftsfasen kan projektet potentielt reducere en eventuel udledning af fosfor.

Bygherre oplyser, at der ikke forventes en temperaturforøgelse af overfladevandet på grund af dette projekt. For hver km vandløbet bliver længere vil hver vandpartikel være i vandløbet ca. 10 minutter længere. Dette giver ikke en målbar temperaturstigning. Oversvømmelseshændelser forventes heller ikke at påvirke temperaturen, da der er tale om et skovvandløb der, på størstedelen af strækningen, er skyggepåvirket.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at der ikke er risiko for, at et eller flere af kvalitetselementerne vil gå en tilstandsklasse ned, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning, der kan medføre, at der ikke kan opnås målopfyldelse for det målsatte vandløb. Det er derfor SGAVs vurdering, at projektet ikke vil påvirke hverken den kemiske eller økologiske tilstand for Kampeløkke Å eller hindre målopfyldelse for vandløbet.

4.4 Målsatte søer

Projektområdet har ikke hydrologisk forbindelse til målsatte søer og påvirker hverken i anlægs- eller driftsfasen, direkte eller indirekte, målsatte søer.

4.5 Kystvand

Projektområdet har via det målsatte vandløb Østergård Bæk hydrologisk forbindelse til det målsatte kystvand Lillebælt, Bredningen (ID 217) ca. 830 m nedstrøms for projektområdet. Lillebælt, Bredningen er omfattet af gældende vandområdeplan og er her, såvel som i de genbesøgte vandområdeplaner, målsat til at have godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand. Den samlede økologiske tilstand er i både den gældende og den genbesøgte vandområdeplan ringe, mens den kemiske tilstand i begge dataset er ikke-god, grundet tributyltin, cadmium, nikkel og benz(a)pyren. De øvrige kvalitetselementer jf. gældende, samt genbesøgte vandområdeplaner fremgår af henholdsvis Tabel 5 og Tabel 6.

Tabel 5 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand for kystvandet Lillebælt, Bredningen jf. de gældende vandområdeplaner. NSS står for nationalt specifikke stoffer.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Plankton	Bunddyr	Klarhed	Iltforhold	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand
Lillebælt, Bredningen (ID 217)	Ringe	Ringe	Mode rat	Ikke anven delig	Ikke anven delig	Ikke- god	Ringe	Ikke- god

Tabel 6 – oversigt over kvalitetselementernes tilstand jf. de genbesøgte vandområdeplaner for kystvandet Lillebælt, Bredningen.

Navn (vandløbs ID)	Planter	Plankton	Bunddyr	Klarhed	Iltforhold	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand
Lillebælt, Bredningen (ID 217)	Ringe	Ringe	Mode rat	Ikke anven delig	Ikke anven delig	Ikke- god	Ringe	Ikke- god

Anlægsfasen

Bygherre oplyser, at der ikke anvendes miljøfremmede eller forurenende stoffer på Naturstyrelsens arealer, hvorved sådanne stoffer ikke er tilført projektområdet. Der vil derfor ikke ske en øget mobilisering af miljøfarlige forurenende stoffer (tributyltin, cadmium, nikkel og benz(a)pyren), øget udledning af næringsstoffer eller sedimenttransport fra projektet i forbindelse med anlægsarbejdet.

Bygherre vurderer, at projektet ikke vil medføre fosfor puls ved erosion under anlæg, da vandløbet er beliggende i skov og jorderne derfor indeholder mindre fosfor sammenlignet med gødsket landbrugsarealer.

SGAV vurderer på denne baggrund, at der ikke vil være nogen påvirkning af hverken den kemiske eller økologiske tilstand for det målsatte kystvand. Det er derfor SGAVs vurdering, at etableringen af projektet i anlægsfasen ikke ændrer på tilstanden af de enkelte kvalitetselementer, eller strider imod vandplanlægning, for kystvandet Lillebælt, Bredningen.

Der vil efter anlægsarbejds gennemførelse ikke være aktiviteter i området. Den eneste påvirkning vil være, at vandet vil få en længere opholdstid i Lyngmosen ca. 1,3 km fra kystvandet, hvilket medfører en reduktion af næringsstoffer, som ledes fra Lyngmosen til Østergård Bæk, og herfra videre ud i kystvandet. Bygherre oplyser videre, at projektet forventes at reducere udledningen af kvælstof til kystvandet, idet genslynngningen er terrænnær og at der i perioder med høj vandstand forventes periodevis oversvømmelser af områderne omkring vandløbet. Ligeledes oplyser bygherre, at projektet i driftsfasen kan medføre en reduktion i udledningen af fosfor til kystvandet, som følge af de ændrede vandløbsforhold. SGAV vurderer på baggrund heraf, at der ikke er risiko for, at projektet i driftsfasen vil påvirke kystvandets kvalitetselementer.

4.6 Okker

10

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at der hverken i anlægs- eller driftsfasen er risiko for øget okkerudledning som følge af projektet.

4.7 Samlet vurdering af risiko for påvirkning af vandområder

På det foreliggende grundlag er det SGAVs vurdering, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen medfører risiko for at forringe den eksisterende tilstand eller forhindre målopfyldelse for målsatte overfladevandområder og grundvandsforekomster, jf. lov om vandplanlægning.

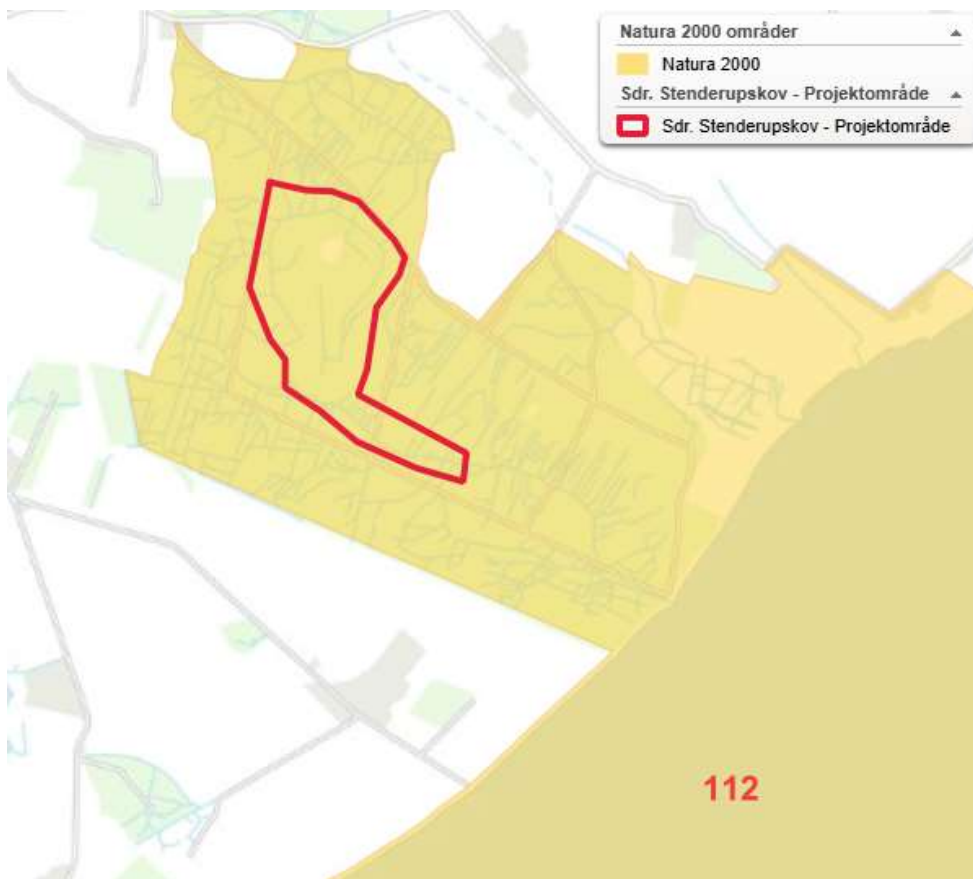
4.8 Havstrategi

SGAV vurderer, at projektet ikke vil påvirke muligheden for at der opnås god miljøtilstand i Lillebælt, Bredningen økosystem. Dette begrundes i, at projektet ikke tilfører forurenende stoffer eller næringsstoffer til området, hverken i anlægs- eller driftsfase, jf. afsnit 4.6. En påvirkning på kystvandet Lillebælt, Bredningen vil alene kunne ske som følge en mindre sedimentpåvirkning i forbindelse med åbningen af det nye løb for Østergård Bæk, som ikke vil påvirke de enkelte kvalitetslementer og ikke vil påvirke havstrategiens enkelte deskriptorer. SGAV vurderer derfor, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen er til hinder for målopfyldelse af Danmarks havstrategi, idet projektet ikke har væsentlig påvirkning for strategiens deskriptorer og dermed ikke hindrer en god miljøtilstand i havets økosystemer, jf. havstrategiloven⁶.

5. Væsentlighedsvurdering af Natura 2000

Projektområdet er i sin helhed beliggende inden for Natura 2000-området N112 Lillebælt. Projektområdet har ikke forbindelse til øvrige Natura 2000-områder, ligesom projektet ikke indeholder tiltag som påvirker andre Natura 2000-områder.

⁶ Havstrategiloven. (LBK nr. 123 af 01/02/2024). *Bekendtgørelse af lov om havstrategi*. Miljø- og Ligestillingsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/123#id34d7bc7f-e902-4af3-8db3-b07dc066e85c>

Figur 3 – kort over projektområdets placering ift. Natura 2000-område N112.

5.1 N112 (Lillebælt)

Natura 2000-området N112 indeholder habitatområdet H96 (Lillebælt) beliggende ca. 570 m øst østprojektområdet og fuglebeskyttelsesområdet F47 (Lillebælt) hvori hele projektområdet er beliggende. Udpegningsgrundlaget for H96 indeholder 35 habitatnaturtyper og 4 arter (ses i Tabel 7), mens fuglebeskyttelsesområdet F47 indeholder 16 fugle (fremgår af Tabel 8).

Tabel 7 – udpegningsgrundlaget med naturtyper og arter for habitatområde H96. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret art eller naturtype.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 96		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Hvid klit (2120)
	Grå/grøn klit* (2130)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålsø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Avneknippemose* (7210)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor (9110)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Bøg på muld (9130)	Bøg på kalk (9150)
	Ege-blandskov (9160)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Stor vandsalamander (1166)	Marsvin (1351)

Tabel 8 – udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F116. Ynglefugle (Y) og trækfugl (T).

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 47		
Fugle:	Sangsvane (T)	Bjergand (T)
	Edderfugl (T)	Hvinand (T)
	Toppet skallesluger (T)	Havørn (Y)
	Rørhøg (Y)	Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagetel (Y)	Klyde (Y)
	Brushane (Y)	Dværgterne (Y)
	Fjordterne (Y)	Havterne (Y)
	Mosehornugle (Y)	Blåhals (Y)

5.1.1. Områdets bevaringsmålsætning

Natura 2000-plan 2022-2027 for N112 indeholder følgende overordnede målsætning, som er relevant for projektområdet og kan resumeres som følgende:

- Skov- og lysåbne naturtyper areal sikres, da især skovnaturtyperne er levested for havørn. Naturtyperne kalkoverdrev (6210), surt overdrev (6230), tidvis våd eng (6410) og rigkær (7230) prioriteres højt, og deres arealer øges om muligt.

- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Derudover sikres god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

Mens de konkrete bevaringsmålsætninger for naturtyper og arter i området er som følgende:

Generelt

Den samlede forekomst af naturtyper, arter- og fugles levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Terrestrisk habitatnatur

Der er kortlagt ca. 1869 ha terrestriske habitatnaturtyper i området. Heraf er ca. 847 ha kategoriseret som salttolerante naturtyper, ca. 130 ha som naturtyper knyttet til flyvesand, ca. 390 ha som naturtyper knyttet til overvejende vådbund og ca. 502 ha som naturtyper knyttet til overvejende tørbund.

- For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 467 ha salttolerante naturtyper, mindst 68 ha naturtyper på flyvesand, mindst 36 ha vådbundsnaturtyper og mindst 46 ha tørbundsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For naturtyper uden tilstandsvurderingssystem er målet at bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Det betyder, at det samlede areal skal være mindst 645 ha. For de skovbevoksede naturtyper, skal andelen af store træer og dødt ved være stabil eller stigende. Skovnaturtyper sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. Der kan dog være tale om en dynamisk situation, hvor det ikke nødvendigvis er de samme forekomster, der over tid bidrager til sikring af en skovnaturtype.

Arter

- For arter med et tilstandsvurderingssystem er målet, at tilstanden og det samlede areal af levesteder i tilstandsklasse I-II er stabil eller i fremgang. Levesteder i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For arter uden et tilstandsvurderingssystem er målet, at bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Levestedernes tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) og det samlede areal skal være stabilt eller i fremgang.

Ynglefugle

- Tilstanden og det samlede areal af de kolonirugende fugles kortlagte levesteder må ikke være i tilbagegang, og mindst 75% af arealet skal være i fremgang mod eller fastholdes i tilstandsklasse I-II.
- For mose- og rørskovsfugle og engfugle er målet, at tilstanden og det samlede areal af levesteder i tilstandsklasse I-II er stabil eller i fremgang. Levestederne i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I eller II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.
- For ynglefugle uden tilstandsvurderingssystem er målet, at de skal bidrage til at sikre og øge bestanden på nationalt niveau. Levestedernes samlede areal og tilstand (vurderet i form af forekomst og udbredelse) skal være stabil eller i fremgang

Trækfugle

- For trækfugle, der kan optræde med internationalt betydende forekomster i fuglebeskyttelsesområdet, skal deres raste- og overnatningsområder sikres eller være i fremgang, således at området også fremadrettet kan huse en bestand af international betydning.

Søer under 5 ha

- For søer under 5 ha i tilstandsklasse I-II er målet, at tilstanden skal være stabil eller i fremgang. Søer under 5 ha i tilstandsklasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Marine- og ferskvandsnaturtyper (undtagen søer under 5 ha)

- For søer over 5 ha, vandløb og marine naturtyper henvises til målsætningerne i vandområdeplanerne.
- For de marine naturtyper skal tilstand og areal være stabile eller i fremgang og bidrage til gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.

5.1.2. Påvirkning af udpegningsgrundlaget for habitatområde H96 (Lillebælt)

Der udføres ikke anlægsarbejder inden for H96, hvorfor der ingen direkte påvirkning er af habitatarter eller habitatnatur indenfor habitatområdet i hverken anlægsfasen eller driftsfasen.

5.1.2.1. Påvirkning af habitatnaturtyper

Projektet indeholder ikke aktiviteter inden for H96 eller som på anden måde påvirker habitatnaturtyperne indenfor H96, hvorfor projektet ikke vil påvirke habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlaget i anlægsfasen.

Efter anlægsarbejdets gennemførelse, vil der hverken være aktiviteter eller emissioner fra området, som kan påvirke habitatnaturtyperne på udpegningsgrundlagene.

SGAV vurderer, at projektet ikke medfører påvirkninger, som f.eks. øget kvælstofnedfald, dræning, eller andet, der kan påvirke habitatnaturtyperne i habitatområdet. Sammenholdt med anlægsarbejdets karakter, herunder at projektet ikke medfører udledninger eller emissioner af miljøfremmede stoffer, at arbejdet udføres inden for normal arbejdstid og at afstanden mellem habitatområdet og projektområdet er ca. 570 m, vurderer SGAV, at det kan udelukkes, at projektet kan påvirke naturtyperne i habitatområdet.

5.1.2.2. Påvirkning af habitatarter

Af de fire habitatarter på udpegningsgrundlaget kan påvirkning af sumpvindelsnegl og marsvin udelukkes. Påvirkning af sumpvindelsnegl kan udelukkes, da projektet ikke indeholder egnede levesteder for arten, ligesom der ikke er registreringer af arter i eller nær projektområdet. Marsvin kan udelukkes, da projektet sker på land og ikke indeholder aktiviteter, som kan påvirke marsvin i det nærliggende kystvand, hverken som følge af påvirkning af kvalitetselementerne for kystvandet eller støj.

5.1.2.2.1. Skæv vindelsnegl

Skæv vindelsnegl er udbredt fragmentarisk i det meste af landet, dog begrænset i det nordlige Jylland. Der er jf. arter.dk to registreringer i området begge ca. 780 m vest for projektområdet.

Arten findes typisk på kalkrige, ofte noget fugtige eller sumpede arealer af rigkær, ugødskede enge, starsumpe, væld, overdrev, strandskrænter, naturligt lysåbne, blandede løvskove (stort set uden bøg), markhegn, stengærder/stensætninger, strandvolde og muligvis også klippeblokke. Desuden findes arten ofte på ekstensivt afgræssede arealer, med star eller græsser. Skæv vindelsnegl er således bl.a. fundet mellem mere eller mindre fugtige, visne blade af star og græsser, f.eks. i form af visne bladlag fra foden af planterne, der ofte er små eller større tuedannende arter.⁷

Bygherre oplyser, at skæv vindelsnegl er kendt fra det lysåbne område ved Seljumengen ud mod kysten nordøst for projektområdet. Der er ikke hydrologisk forbindelse mellem området, hvor arten er registreret, og projektområdet. SGAV vurderer på baggrund af afstanden til projektområdet; det forhold, at der ikke er hydrologisk forbindelse fra Seljumengen til projektområdet, samt at projektområdet ikke indeholder egnede levesteder, at der ikke er risiko for, at skæv vindelsnegl påvirkes af projektet. SGAV vurderer endvidere med baggrund i ovenstående, at der hverken vil ske indsamling eller forsætligt drab af individer, jf. artsfredningsbekendtgørelsen⁸.

⁷ Novana: <https://novana.au.dk/arter/novanaau-arter-2020/skaev-vindelsnegl>

⁸ Artsfredningsbekendtgørelsen. (BEK nr. 521 af 25/03/2021). *Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt*. Miljø- og Ligestillingsministeriet. <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/521>

5.1.2.2.2. Stor vandsalamander

Arten er udbredt i det meste af landet og der er jf. arter.dk flere registreringer i området, hvoraf den nærmeste er ca. 160 m fra projektområdet.

Stor vandsalamander lever det meste af livet på land, mest i skove og haver. Den er mest aktiv om natten. Om dagen gemmer den sig i huller i jorden, under grene eller lignende. Arten overvintrer gerne i skovområder, hulrum, kældre, udhuse, under store stammer og sten. Om foråret i marts-april kommer den frem af vinterdvalen og vandrer ned til vandhullerne, hvor den lever det meste af sommeren. Størstedelen af bestanden vandrer få hundrede meter fra deres overvintringssted for at finde egnede ynglehuller. Spredningen fra ynglested til levested på land er typisk omkring 100 m. Vandringsperioden kan begynde i marts men kulminerer i starten af april (arten er i vinterdvale fra oktober til april). Stor vandsalamander er sårbar over for både påvirkning af vandhuller og af levesteder på land, herunder skovområder, rådne træstammer, hulrum i jorden, kældre og lignende. Arten yngler i vandhuller af meget forskellig størrelse og type, men der skal være sol på næsten hele vandfladen, for at bestanden kan klare sig på længere sigt (helst skygge på under 10 % af vandfladen).⁹ Projektet berører ikke søer eller vandhuller, der kunne være egnede levesteder for stor vandsalamander.

Bygherre oplyser, at selve anlægsindsatserne foregår lokalt nær grøfterne, hvor der ikke vurderes at være eksisterende yngle-, raste- og fourageringsområder, ligesom projektet ikke berører søer eller vandhuller, der kunne være levesteder for stor vandsalamander.

Anlægsarbejdet sker udelukkende i dagtimerne. Da arten primært er nataktiv, vurderes det, at hverken fouragering eller vandring fra overvintringssted til vandhullet og retur vil blive påvirket af kørsel og aktivitet i forbindelse med anlægsarbejde.

Der vil ingen efterfølgende driftsaktiviteter være i området. Den ændrede hydrologi fører til, at vandet tilbageholdes i landskabet i længere tid end ved de eksisterende forhold. Det fører til et fugtigere miljø i dele af projektområdet en større del af året, som kan gavne artens vandring. En udvidelse af fugtige og våde arealer i skoven vurderes ligeledes at være positivt for stor vandsalamanders raste- og fourageringsmuligheder.

På baggrund af, at projektet ikke påvirker egnede yngle-, raste- og fourageringsområder, herunder egnede søer inden for projektområdet og anlægsarbejdets begrænsede karakter, samt at projektet ikke indeholder natarbejde, vurderer SGAV, at projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, vil have en væsentlig påvirkning på arten. SGAV vurderer endvidere med baggrund i ovenstående, at der hverken vil ske indsamling eller forsætligt drab af individer.

⁹ Kjær, Christian (Red.) et. al. (2023). *Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets Bilag IV* (Videnskabelig rapport nr. 52). Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. S. 68-71.

5.1.3. Påvirkning af udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F47 (Lillebælt)

Af de 16 fugle på udpegningsgrundlaget for F47 (Lillebælt) er 8 fugle knyttet til kyst- og havnatur, samt søer, mens 6 fugle er knyttet til lysåbne terrestriske naturtyper.

De 8 fugle knyttet til kystnær havnatur er edderfugl, toppet skallesluger, fjordterne, bjergand, hvinand, klyde dværgterne og havterne. Flere af fuglene er observeret trækkende i og omkring projektområdet, hvorfor de kan forekomme i området. Projektet påvirker ikke naturtyperne som fuglene er knyttet til og forstyrrelser fra anlægsarbejdet vil være kortvarige og begrænset til selve projektområdet. SGAV vurderer derfor, at der ikke er risiko for at påvirke fuglene knyttet til kyst- og havnatur.

De 6 fugle som er knyttet til mere lysåben terrestrisk natur er brushane, mosehornugle, engsnarre, rørvagtel, blåhals og rørhøg. Flere af fuglene er observeret trækkende i og omkring projektområdet, hvorfor de kan forekomme i området. Projektet påvirker ikke naturtyperne som fuglene er knyttet til og forstyrrelser fra anlægsarbejdet vil være kortvarige og begrænset til selve projektområdet. SGAV vurderer derfor, at der ikke er risiko for at påvirke fuglene knyttet til lysåben terrestrisk natur.

De to resterende fugle på udpegningsgrundlaget, havørn og sangsvane, behandles i de følgende afsnit.

5.1.3.1. Havørn

Havørn holder til ved større søer, i fjorde og ved lavvandede sunde, hvor dens føde består af fisk og fugle. Havørnen yngler i Danmark i både løv- og nåletræer op til 10 km fra fourageringsområder.

Bygherre oplyser, at der inden for projektområdet findes ynglende havørn. Havørnens nuværende redetræ er en stor ældre ædelgran, som står inden for projektområdet. Da området, hvor redetræet står, efter projektets realisering bliver mere vådt, er der en risiko for, at redetræet over årene vil gå ud. Bygherre oplyser, at der i området er flere egnede alternative redetræer. De alternative redetræer er ligesom det nuværende redetræ ædelgraner, og er af samme alder, højde og udformning som det nuværende redetræ og vil derfor kunne understøtte samme funktion uden yderligere tiltag. De alternative redetræers rødder påvirkes ikke af den ændrede hydrologi, som følge af deres placering i terrænet og afstanden til det nye vådere område.

SGAV vurderer, at der ikke er risiko for, at projektet vil medføre en forringelse af havørns levesteder, da der i fald at det nuværende redetræ med tiden går ud, vil være egnede alternative redetræer, ligesom områdets funktionalitet som levested for havørn ikke påvirkes negativt.

5.1.3.2. Sangsvane

Sangsvane ses fouragerende på landbrugsarealer, specielt høstede majsmarker samt søer og lavvandede fjordområder. Arten yngler i skovmoser og lavvandede søer. I Danmark er der observeret en mindre ynglebestand i Himmerland og ved Bølling

Sø ved Silkeborg, mens der er observeret oversomrende, ikke-ynglende fugle i hele landet. Sangsvane er observeret trækkende i området, mens der ikke er observationer af fugle, som har taget ophold i området. Projektområdet indeholder ikke arealer, som er egnede som fourageringsarealer for sangsvane. SGAV vurderer, at der ikke er risiko for, at sangsvane vil blive påvirket af projektet, idet projektområdet ikke indeholder egnede raste- eller fourageringsarealer for sangsvane.

5.2 Samlet vurdering af påvirkning af N112 (Lillebælt)

SGAV vurderer på baggrund af bygherres oplysninger og ovenstående, at projektet ikke vil være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet, idet der ikke er faktiske planer herom inden for projektområdet.

SGAV vurderer yderligere, at det samlede projekt ikke strider imod kriterierne for gunstig bevaringsstatus for ovenstående arter og naturtyper, jf. rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser om "Kriterier for gunstig Bevaringsstatus - Naturtyper og arter omfattet af EF-habitat-direktivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet" (2003).

Dette begrundes med, at projektet ikke væsentligt påvirker levestedernes størrelse og beskaffenhed, at projektet er uden væsentlige emissioner eller øvrige udledninger til omgivelserne.

SGAV vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke Natura 2000-området N112 og udpegningsgrundlagene for H96 og F47, eller bevaringsmålsætningen for N112 væsentligt, hvormed der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen¹⁰.

6. Bilag IV-arter

I og omkring projektområdet findes der en række særligt beskyttede arter, som er beskyttede i henhold til EU's habitatdirektiv, hvor direktivets bilag IV oplister de særligt beskyttede arter. Bilag IV-arterne er også omfattet af Artsfredningsbekendtgørelsen¹¹ og må derfor ikke indfanges eller slås ihjel og der er forbud mod forstyrrelse og ødelæggelse af deres yngle- og rasteområder. Der vil ikke være påvirkninger på bilag IV-arter efter projektets realisering, idet der ikke vil være yderligere aktiviteter forbundet med projektet i området. I anlægsfasen kan projektet potentielt påvirke bilag IV-arter, i forbindelse med færdsel, tilkastning af grøfterne og støj fra anlægsmaskiner.

¹⁰ Habitatbekendtgørelsen. (BEK nr. 1098 af 21/08/2023). *Bekendtgørelse om udpegningsgrundlag og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter*. Miljø- og Ligestillingsministeriet.

<https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1098>

¹¹ Artsfredningsbekendtgørelsen. (BEK nr. 521 af 25/03/2021). *Bekendtgørelse om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt*. Miljø- og Ligestillingsministeriet. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/521>

Bygherre har oplyst, at der i området nær projektet er fundet bilag IV-arten løvfrø, der er observeret i Lyngmosen, og at det ikke kan udelukkes, at flagermus forekommer i området.

6.1 Løvfrø

Løvfrøen er både dags- og nataktive dyr, men er uden for yngletiden nemmest at finde om dagen, når de raster (solbader) eller fanger insekter på raste- og fourageringslokaliteterne. Egnede rasteområder består af soleksponerede højere vegetation som blomstrende buskads, træer og levende hegn, hvor løvfrøen om dagen kan søge føde, restituere samt finde læ og beskyttelse.

Som yngleområde stiller løvfrøen krav om soleksponerede vandhuller med god vandkvalitet uden eutrofiering og uden fisk samt med egnede rastesteder på land nær ynglestedet (gerne inden for 30-40 meter). Vandhullerne må være naturligt næringsrige, men ikke næringsbelastet. Derudover er det afgørende at vandhullerne fra tid til anden tørrer helt eller delvist ud, så mængden af snegle og rovinsekter reduceres.

Løvfrøen vandrer til ynglestederne fra sidste halvdel af april til ind i maj, på lune regnfulde nætter. Efter mørkets frembrud søger de mod ynglestederne og vender tilbage til rasteområdet på land igen ud på natten eller endda omkring daggry. Både voksne og juvenile løvfrøer tilbringer det meste af tiden på land og opholder sig ofte det samme sted sommeren igennem. Overvintring sker på land og overvintringsstederne er typisk identiske med de steder, som løvfrøen benytter som rasteområde. Løvfrøerne kan ligge gemt under et tæt dække af nedfaldne blade, under eller i dødt ved, i stendynger eller i hulrum i jorden under buske og krat.

Bygherre oplyser, at projektet vil lede til forhøjet vandstand i Lyngmosen, som lige nu i sommerperioden fremstår meget tør, grundet afvandingen af lavningen. Genskabelsen af naturlig hydrologi vurderes i driftsfasen at udvide området med potentielle yngle-, raste- og fourageringsområder for løvfrø. Det vil skabe flere temporære lysåbne vandhuller og generelt flere lysninger i skoven. Selve lavningen vil ligeledes bibeholde sin komplekse underskov- og buskadsstruktur, som tilgodeser arten og dens fødeemner.

Anlægsarbejdet udføres mindst 100 m fra egnede yngle og rasteområder, og udføres i et skovdækket område, som ikke er typisk yngle- og rasteområde for løvfrø. Bygherre vurderer, at projektet vil understøtte bevaringen og den økologiske funktionalitet for løvfrø i området, og at projektet ikke vil påvirke arten, herunder egnede yngle og rasteområder negativt.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at der ikke er risiko for, at projektet vil påvirke løvfrø, hverken i anlægs- eller driftsfasen, ligesom det vurderes, at der hverken vil ske indsamling eller forsætligt drab af individer.

6.2 Flagermus

Alle arter af flagermus er bilag IV-arter. Flagermusarterne er generelt truet af nedrivning af ældre bygninger og fældning af gamle hule træer, idet de danske flagermusarter primært yngler i bygninger og træer med hulheder. Flagermus gør ofte brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem

ynge- og rasteområderne. Den foretrukne føde for de danske flagermusarter er overvejende insekter, som afhængig af flagermusarten enten jages flyvende eller fanges på blade eller husmure.

Bygherre oplyser, at projektet ikke inkluderer ombygning eller nedrivning af bygninger som huser flagermus, fældning af træer eller rydning af levende hegn, som er egnede yngle- og rasteområder for flagermus, hvorfor individdrab kan udelukkes.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil have væsentlig påvirkning på flagermusarternes yngle- og rasteområder, hverken i anlægs- eller driftsfasen. Projektet indeholder ikke natarbejde og det vurderes, at der hverken vil ske indsamling eller forsætligt drab af individer.

6.3 Samlet vurdering af påvirkning på bilag IV-arter

SGAV har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV-arter, som vil kunne blive påvirket væsentligt. Projektet indebærer ikke ændring af jord- og stendiger, fældning af gamle træer, nedrivning af ældre bygninger, negative ændringer af eksisterende overfladevand herunder søer eller andre lokaliteter, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus, padder eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet. SGAV vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre væsentlige negative påvirkninger på bilag IV-arter, da projektet ikke medfører forsætligt drab af individer og heller ikke beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder for arterne i deres naturlige udbredelsesområder i og nær projektområdet.

7. Bilag 1-fugle

Bygherre oplyser, at der inden for projektområdet er forekomster af sortspætte. Endvidere er der i Sdr. Stenderup Sønderkov, men uden for projektområdet, fundet forekomster af hvepsevåge, isfugl og rød glente. Arterne er alene fundet fouragerende eller trækkende forbi området. SGAV vurderer, at projektet ikke indeholder aktiviteter, som foringer levesteder for bilag 1-fuglene, hverken i eller omkring projektområdet. Anlægsarbejdet er kortvarigt, og mens dette står på, vil det være muligt for fuglene at anvende et område af samme eller bedre kvalitet i området nær projektområdet og i den efterfølgende driftsfase indeholder projektet ikke aktiviteter i området. SGAV vurderer derfor, at der ikke er risiko for, at projektet vil påvirke fugle på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1.

8. §3-beskyttet natur, fredskov og §25-skov

Inden for projektområdet findes Lyngmosen og Østergård Bæk, som er beskyttet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3¹². Udover de to beskyttede naturområder indenfor projektområdet er der i området omkring projektområdet flere registreringer af § 3-beskyttet natur, herunder flere mindre søer og en strandeng ud mod kysten øst for projektområdet.

¹² Naturbeskyttelsesloven. (LBK nr. 927 af 28/06/2024). *Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse*. Miljø- og Ligestillingsministeriet.
<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/927>

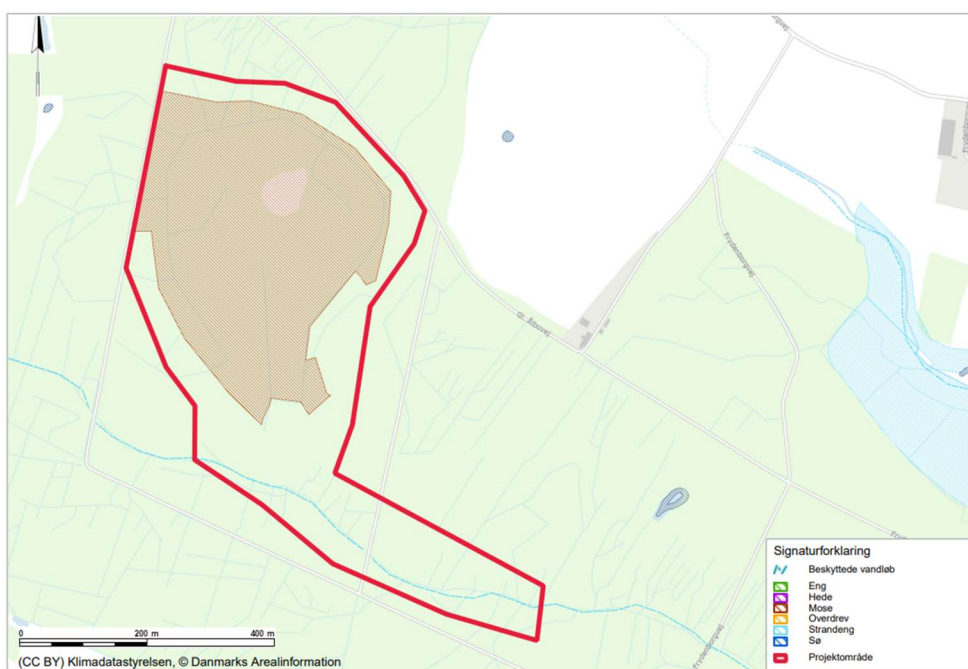
Hele Sdr. Stenderup Sønderkov er udlagt som fredskov, ligesom et mindre område inden for projektområdet er registreret som naturmæssig særlig værdifuld skov på offentlige arealer efter skovlovens § 25¹³.

8.1 § 3-beskyttet natur

Der er ikke hydrologisk forbindelse fra projektområdet til den § 3-beskyttede natur uden for projektområdet, og projektet indeholder ikke tiltag, som på anden måde kan påvirke den § 3-beskyttede natur uden for projektområdet. Projektet kan derfor alene påvirke den beskyttede natur inden for projektområdet.

§ 3-beskyttet mose - Lyngmosen

Lyngmosen er i sin helhed beliggende inden for projektområdet. Bygherre oplyser, at størstedelen af Lyngmosen under de nuværende forhold næsten er helt afvandet og tør i sommerperioden, da området afvandes ved udløbet mod syd. Afvanding begrænser muligheden for etablering af en mere veludviklet mose i lavningen. Ved etableringen af tærsklen vil mere vand blive tilbageholdt i området og området vil generelt blive mere vandlidende. Bygherre vurderer, at etableringen af et mere vedvarende sumpet område, vil bidrage til moseopbygningen og give mulighed for vækst af forskellige tørvemosser og lede til flere mindre vandhuller i lavningen.

Figur 4 - Oversigtskort over §3-beskyttede naturområder. Se signaturforklaring.

Projektet vil medføre en vandstandsstigning i Lyngmosen, og vil derved medføre en tilstandsændring i det § 3-beskyttede moseområde. Projektet kræver derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Bygherre oplyser, at man har kontaktet Kolding Kommune med henblik på at opnå en sådan, og kommunen har tilkendegivet, at man forventer at meddele dispensation.

¹³ Skovloven. (LBK nr. 690 af 26/05/2023). *Bekendtgørelse af lov om skove*. Miljø- og Ligestillingsministeriet. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/690>.

Østergård bæk

Østergård bæk er udover at være målsat jf. vandrammedirektivet også udpeget som § 3-beskyttet vandløb. Projektets påvirkning på de enkelte kvalitetselementer er belyst i afsnit 4.3 ovenfor Målsatte vandløb. Genslyngningen af vandløbet vil medføre en tilstandsændring for Østergård Bæk og kræver derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Bygherre ansøger særskilt om en sådan ved Kolding Kommune. Kolding Kommune har tilkendegivet, at kommunen agter at meddele en dispensation til projektet, hvis ansøger overholder anden lovgivning.

Der skal som følge af projektet foretages en teknisk revision af § 3-udpegningen af Østergård Bæk. Da projektet ikke medfører, at der tilgår eller udgår vandløb af § 3-udpegningen, men at der alene er tale om en geografisk præcisering af forløbet som følge af genslyngningen, skal der jf. afsnit 2.3.2 i *Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper*¹⁴ ikke foretages en samlet revision eller offentlig høring af den samlede § 3-udpegning i Kolding Kommune.

SGAV vurderer med baggrund i ovenstående, at der ikke er risiko for, at projektet vil medføre negative tilstandsændringer af natur, som er beskyttede jf. naturbeskyttelseslovens §3, hverken i anlægs- eller driftsfasen.

8.2 Fredskov og § 25-skov

Hele projektområdet er beliggende i fredskov. Derudover er et område indenfor projektområdet registreret som naturmæssig særlig værdifuld skov på offentlige arealer efter skovlovens § 25.

Figur 5 - Oversigtskort over naturmæssig særlig værdifuld skov og fredskov. Se signaturforklaring.

¹⁴ Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3-beskyttede naturtyper. (VEJ nr. 10226 af 19/12/2019). Miljø- og ligestillingsministeriet.

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/10226>

Fredskov

Hensigten med fredskov er ikke, at frede træerne, men at sikre skoven som produktionsgrundlag. Fredskovspligtige arealer skal vedblive at være skov. Arealerne skal være bevokset med højstammet skov eller med træer, der på sigt kan blive til højstammet skov. Der må gerne tyndes i bevoksningerne, ligesom det er tilladt at renafrdrive bevoksninger (fælde alle træerne på én gang), hvis træerne er hugstmodne. Der er dog nogle undtagelser, idet skovbryn, særligt sikrede egekrat og udpeget habitatskov i Natura 2000-områder ikke må renafrdrives uden dispensation.

Det gælder for det enkelte fredskovspligtige areal, at det skal holdes bevokset med træer, der danner, eller som inden for et rimeligt tidsrum vil danne, sluttet skov af højstammede træer. SGAV vurderer, at da der ikke skal fældes træer og rydes buske, og da skoven stadig vil fremstå som et areal, der er bevokset med træer, vil projektet ikke have en væsentlig indvirkning på fredskoven.

§ 25-skov

Inden for projektområdet er et område udpeget som naturmæssigt særlig værdifuld skov efter skovlovens § 25. Udpegning efter § 25 skal sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturmæssigt særlig værdifulde skove, som ligger udenfor habitatskov i Natura 2000-områderne og derfor ikke er medtaget i udpegninger efter skovlovens § 15. Formålet med udpegning efter § 25 er, at understøtte og fremmer den biologiske mangfoldighed i området.

Der arbejdes ikke indenfor udpegningen og SGAV vurderer, at projektet ikke vil have en væsentlig indvirkning på udpegningen efter skovlovens § 25.

8.3 Samlet vurdering af påvirkning på beskyttet natur

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektets anlægs- og driftsfase ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger af naturområderne omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, reglerne om fredskov eller den udpegede § 25-skov. SGAV vurderer, at der ikke er risiko for permanente negative tilstandsændringer eller udledning af forurenende stoffer til nærliggende § 3-beskyttede naturtyper. Projektet medfører ikke emissioner eller risiko for udledning af vand til øvrige § 3-beskyttede arealer. Projektet vurderes heller ikke at forhindre passage for fauna til nærliggende naturområder.

9. Støv, støj og vibrationer, trafik, lys, luft og lugt

Bygherre oplyser, at anlægsperioden vil have en varighed på ca. 1 uge. Der arbejdes kun i dagtimerne, og arbejdet følger *Forskrift for miljøforhold ved midlertidige bygge-, anlægs- og nedrivningsaktiviteter* i Kolding Kommune, herunder, at alle støjende aktiviteter kun må foregå på hverdage fra mandag-fredag mellem kl. 7-18 og lørdage mellem kl. 8-14 (normal arbejdstid). Der vil ikke være aktiviteter i driftsfasen, hvorfor der udelukkende kan være påvirkning i anlægsfasen, som vurderes i det følgende.

9.1 Støj og vibrationer

Bygherre oplyser, at projektet kun i mindre grad vil generere støj og vibrationer i anlægsfasen, i forbindelse med transporter og anlægsarbejdet. Støj og vibration vil være på niveau med almindelig skov- og landbrugsdrift. SGAV vurderer, at eventuelle gener i forhold til støj og vibrationer i anlægs- og driftsfasen vil være af

begrænset karakter grundet de få dage anlægsperioden løber over og vil således ikke kunne give væsentlige gener for omkringboende, der bor mere end 300 m fra projektområdet.

9.2 Støv

Bygherre forventer, at støvgener vil være meget lokale og begrænsede, og alene være knyttet til transport af materiel i anlægsfasen. Generne vil være kortvarige og kan sammenlignes med den eksisterende trafik med tunge køretøjer fra skov- og landbrugsproduktion. Der er alene tale om trafik under anlægsarbejdet, som vil forårsage en lille stigning i trafikken til og fra projektområdet. SGAV vurderer, at eventuelle gener i forhold til støv og trafik i anlægsfasen vil være af kortvarig og begrænset karakter og ikke vil give væsentlige gener for omkringboende.

Projektet indeholder ikke andre aktiviteter, som kan forårsage støvgener. SGAV vurderer med baggrund i ovenstående, at eventuelle gener i forhold til støv i anlægsfasen vil være af begrænset karakter, og at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil give væsentlige gener for omkringboende.

9.3 Trafik

Der vil være adgang til projektområdet fra offentlig vej, via eksisterende skovveje. Den samlede trafikmængde vil være begrænset og svarende til den eksisterende transport i forbindelse med skovdriften. SGAV vurderer derfor, at der ikke er risiko for gener for omkringboende som følge af trafik til og fra projektet.

9.4 Luft- og lugtgener

Der vil ikke være luft- eller lugtgener fra selve projektet. I anlægsperioden vil der ske emission af udstødningsskasser fra entreprenørmaskinerne, som potentielt kan resultere i luft- og lugtgener for omgivelserne. SGAV vurderer, at emissionerne sker i et begrænset omfang og er af midlertidig karakter, hvorfor projektet ikke vurderes at give anledning til væsentlige luft- eller lugtgener for omkringboende.

9.5 Lysgener

Anlægsarbejdet er planlagt til at finde sted i dagtimerne uden lyssætning, ligesom der i den efterfølgende driftsfase ikke vil være nogen form for lyssætning. Der vil derfor ikke være nogen lysmæssig påvirkning i forbindelse med projektet, og SGAV vurderer derfor, at projektet ikke vil medføre væsentlige lysgener for omgivelserne.

9.6 Samlet vurdering

Eventuelle gener forbundet med projektet vil være knyttet til anlægsfasen, men er kortvarige og ikke væsentlige for nærområdet og de omkringboende. SGAV vurderer på baggrund heraf, at projektet samlet set ikke vil medføre væsentlige påvirkninger fra støv, støj, vibrationer, trafik, lys, luft eller lugt i hverken anlægs- eller driftsfasen.

10. Ressourcer, affald og spildevand

Bygherre har oplyst, at der i anlægsfasen skal anvendes gydegrus, sten og evt. ler svarende til op til 7 lastbiltræk. Bygherre har endvidere oplyst, at det eneste affald, der genereres, er gamle drænrør og evt. andet affald, som dukker op i forbindelse med udgravningen af det nye åløb. Projektet forbruger ikke råstoffer, genererer ikke affald og udleder ikke spildevand i driftsfasen.

SGAV vurderer, at grundet projektets begrænsede forbrug af ressourcer, samt at projektet ikke generer spildevand eller større mængder affald, vil projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen medføre væsentlige påvirkninger af omgivelserne i forhold til anvendelse af ressourcer, affaldshåndtering eller spildevand.

11. Kystnærhedszonen

Projektet er placeret inden for kystnærhedszonen. Formålet for kystnærhedszonen er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi i området. Idet projektet ikke ændrer områdets karakter, vurderer SGAV, at projektet ikke er i strid med kystnærhedszonens bestemmelser, da der de eneste tiltag er tilkastning af grøfter og derfor ikke vil ændre det eksisterende landskab.

12. Bygge- og beskyttelseslinjer samt råstofgraveområder

Projektet berører ikke og ligger ikke indenfor eller i umiddelbar nærhed af åbeskyttelseslinjer, søbeskyttelseslinjer, kirkebyggelinjer eller råstofområder, hvorfor projektet ikke påvirker disse.

12.1 Skovbyggelinjer

Projektområdet er beliggende op til skovbyggelinjer men berører ikke disse. Projektet vil ikke påvirke udformningen af skovbyggelinjerne eller funktionen heraf hverken i anlægs- eller driftsfasen.

12.2 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er flere beskyttede diger i nærheden af projektområdet. Disse bliver ikke berørt i anlægsfasen, da der ikke er aktiviteter forbundet med projektet, som krydser diger i eller nær projektområdet. Efterfølgende vil der ikke være driftsaktiviteter i området, eller anden påvirkning af beskyttede diger.

12.3 Strandbeskyttelseslinjen

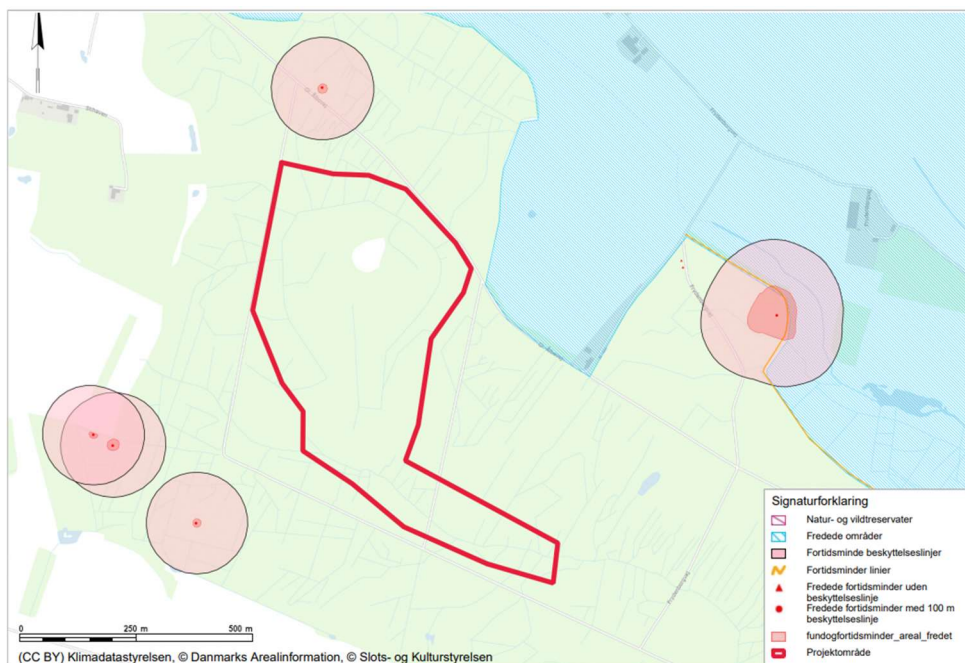
Projektområdet er beliggende ca. 390 vest for nærmeste strandbeskyttelseslinje. Strandbeskyttelseslinjerne har til formål at bevare de åbne kyster og de landskabelige, naturmæssige og rekreative værdier, der er knyttet til kysterne. Projektet medfører ikke tiltag eller ændringer af landskabet inden for kystbeskyttelseslinjen. SGAV vurderer på baggrund heraf, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil påvirke strandbyggelinjen.

12.4 Samlet vurdering af påvirkning på bygge- og beskyttelseslinjer samt råstofgraveområder

SGAV vurderer, at der ikke er risiko for, at projektet vil påvirke bygge- og beskyttelseslinjer i eller omkring projektområdet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, idet projektet ikke indeholder tiltag inden for bygge- og beskyttelseslinjer eller på anden måde berører disse. Ligeledes vurderer SGAV, at projektet ikke vil påvirke udpegede råstofområder grundet afstanden til disse.

13. Fredede områder, fortidsminder, natur- og vildtreservater

Projektområdet overlapper ikke eksisterende fredninger, fortidsminder eller natur- og vildtreservater, men umiddelbart nord for Sdr. Stenderup Sønderkov ligger arealfredningen Stenderup Hage, ligesom der i området omkring projektområdet ligger flere beskyttede fortidsminder.

Figur 6 – kort over projektområdet i forhold til fredningen Stenderup Hage, samt fredede fortidsminder.

13.1 Fredninger

Fredningen ved Stenderup Hage ligger umiddelbart nord for Sdr. Stenderup Sønderkov, omkring 35 m fra projektområdet. Formålet med fredningen er at bevare landskabet ved Stenderup Hage som et svagt bølgende agerlandskab, opdelt af levende hegn og diger. Projektet indeholder ikke aktiviteter eller tiltag, som ændrer forholdene inden for fredninger og er ikke til hinder for at bevare landskabet inden for fredningen. Projektområdet ændrer eller påvirker ikke afvandingen fra arealerne inden for fredningen, da projektområdet ligger lavere i terrænet end de nærliggende dele af fredningen, hvorfor der ikke er risiko for, at den vådere tilstand i Lyngmosen vil påvirke områderne inden for fredningen.

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke vil være i strid med fredningens formål eller i øvrigt påvirke arealfredningen.

13.2 Fortidsminder

Der er ikke kortlagt fortidsminder inden for projektområdet. Mellem ca. 175 og 420 m fra projektområdet findes fire rundhøje, som alle har en 100 m beskyttelseslinje omkring sig. Både rundhøjene og hele beskyttelseslinjen ligger uden for projektområdet og berøres ikke af projektets anlægsaktiviteter eller den efterfølgende drift.

Ca. 660 m øst for projektområdet ligger en beskyttet borg/voldsted, som ligeledes er omsluttet af en 100 m beskyttelseslinje, mens der ca. 450 m øst for projektområdet står to fredede skelsten. Alle tre fortidsminder, samt hele borgen/voldstedets beskyttelseslinjen ligger uden for projektområdet og berøres ikke af projektets anlægsaktiviteter eller den efterfølgende drift.

Naturstyrelsen har ikke oplyst, og SGAV har ikke kendskab til historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet. På baggrund af ovenstående, vurderer SGAV ikke, at der er risiko for, at projektet påvirker fortidsminderne i området, eller er til hinder for en forsat bevarelse af disse.

13.3 Natur- og vildtreservater

Projektet påvirker ikke eksisterende reservater eller naturparker. Efter projektets realisering vil der ikke være ændringer i forhold til arealets anvendelse. Projektet vil derfor ikke være til hinder for etablering af eventuelle fremtidige natur- eller vildtreservater.

13.4 Samlet vurdering af fredede områder, fortidsminder, natur- og vildtreservater

SGAV vurderer, at der ikke er risiko for, at projektet vil påvirke fredninger eller fortidsminder i eller omkring projektområdet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, idet disse ikke findes inden for projektområdet og projektet ikke indeholder tiltag, som berører den nærliggende fredning og de beskyttede fortidsminder i nærheden af projektområdet. Ligeledes påvirker projektet ikke eksisterende reservater eller naturparker, og vil ikke være til hinder for etablering af eventuelle fremtidige reservater.

14. Jordforurening

Bygherre oplyser, at der ikke er kortlagte jordforureninger inden for projektområdet, som heller ikke er omfattet af kommunens områdeklassificering. De nærmeste registrerede forurenede områder er et V1-område ca. 950 m nord for projektområdet og et V2-område ca. 725 m nord for projektområdet. Projektet medfører derfor ikke risiko for mobilisering af forurennet jord, hverken i anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke medfører risiko for ny jordforurening i anlægs- eller driftsfasen.

SGAV vurderer med baggrund i ovenstående, at der ikke er risiko for, at projektet vil medføre mobilisering af jordforurening, der kan påvirke vandforekomster negativt i anlægsfasen eller i driftsfasen.

15. Arealanvendelse og landskabspåvirkning

Projektområdet er beliggende inden for matrikel nr. 144a, Sdr. Stenderup By, Sdr. Stenderup, og er ejet af Naturstyrelsen. Projektet etableres ikke i et tæt befolket område, og nærmeste bebyggelse er 300 meter fra projektområdet og inden for Naturstyrelsens matrikel og lægger efter realisering ikke beslag på arealer, ligesom den visuelle landskabspåvirkning er af yderst lokal karakter.

Der foreligger ikke vedtaget lokalplan for området.

Stenderup Sønderskov er medtaget i Kolding Kommunes udpegning af Grønt Danmarkskort som et naturområde med særlige beskyttelsesinteresser. Området er udpeget som Natura 2000-område, jf. ovenfor, særligt værdifulgt naturområde og et område med økologiske- og potentielle økologiske forbindelser. SGAV vurderer, at projektet, med formålet om at genskabe den naturlige hydrologi ved Lyngmosen, vil bidrage positivt til udpegningen.

I Kolding Kommunes kommuneplan 2021-2033 er området desuden udpeget som bevaringsværdigt landskab og større sammenhængene landskab. SGAV vurderer, at projektet ikke vil stride imod retningslinjerne i kommuneplanen, da projektet ikke omfatter byggeri og da potentielle ændringer i beplantningen over tid naturligt tilpasses landskabets karakter. Lyngmosen er i kommuneplanen derudover udpeget som lavbundsområde. SGAV vurderer ikke, at projektet er til hinder for målsætningerne for lavbundsområder.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at projektet ikke vil have væsentlige påvirkninger for de landskabelige eller kulturhistoriske interesser i området. Bygherre har ikke oplyst og SGAV har ikke kendskab til øvrige historiske, kulturelle, eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

16. Oversvømmelsesrisici og lavbundsområder

Projektområdet er ikke udpeget som et område i risiko for oversvømmelse. I udmundingen af det målsatte vandløb, Østergård Bæk, er et mindre område dog i risiko for oversvømmelse. Da projektet har til formål at genskabe områdets naturlige hydrologi, vil området blive mere vådt. På baggrund af både projektets og omgivelsernes karakter, og at der ikke er nærtliggende bebyggelse, vurderer SGAV, at projektet eller det omkringliggende område ikke er sårbart over for oversvømmelser.

17. Kumulative påvirkninger

Bygherre oplyser, at projektområdet er omfattet af forvaltningsplan for urørt skov Stenderuphalvøen, som var i høring i perioden fra den 15. december 2023 til den 1. marts 2024. Den hydrologiske indsats sker som led i opfyldelse af ovennævnte plan. Naturstyrelsen planlægger på sigt også at gennemføre yderligere naturlig hydrologi på de arealer, der ligger syd og øst for projektområdet inden for samme forvaltningsplan for urørt skov samt planer om udvidelse af eksisterende græsning i dele af planområdet. Forvaltningsplanens aktiviteter planlægges realiseret inden for en periode på 6 år. De konkrete tiltag er udvidelse af den eksisterende hegning ved Seljumengen og grøftelukninger flere steder i Sdr. Stenderup Sønderskov. Kommende projekter på disse arealer er endnu ikke konkretiseret.

Naturstyrelsen udarbejder Natura 2000-plejeplaner hvert 6. år for Natura 2000-områder, som Naturstyrelsen forvalter arealer inden for. Plejeplanerne har til formål at sikre og understøtte gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, jf. bevaringsmålsætningerne.

SGAV vurderer, at de gennemførte projekter samt realisering af evt. kommende og planlagte planer og projekter ikke vil medføre væsentlige kumulative miljøpåvirkninger.

18. Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet det ikke forårsager emissioner til miljøet og den visuelle påvirkning er af stærk lokal karakter, samt at afstanden til Tyskland er ca. 64 km.

19. Samlet vurdering

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag eller bilag IV arter. Projektet vil heller ikke påvirke rødlistede eller andre fredede arter negativt.

Der vurderes ikke at ske tilstandsændringer i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke genererer emission eller udledning af stoffer til luften eller våde recipienter.

Det er derfor SGAVs vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

20. Høring

SGAV har foretaget en høring af Kolding Kommune, Region Syddanmark, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Dansk Ornitologisk Forening og Danmarks Naturfredningsforening fra d. 3. juni til 19. juni 2025.

SGAV har modtaget følgende høringssvar:

Kolding Kommune

Kommunen oplyser, at man ikke har bemærkninger til udkastet til afgørelsen.

Museum Sønderjylland

Museet vurderer, at der er høj risiko for at støde på væsentlige, jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde inden for projektområdet ved de tiltag, hvor der graves muldlag af. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for anlægsarbejde inden for projektområdet.

Bygherre tager inden anlægsarbejdet påbegyndes kontakt til Museum Sønderjylland, således der bliver foretaget de nødvendige foranstaltninger. Bygherre har selv en grundig kortlægning af alle diger på egne arealer og bemærker, at alle diger på statens arealer altid er beskyttede, for at være sikker hører bygherre Kolding Kommune, om de skulle have kendskab til flere inden anlægsarbejdet påbegyndes.

Offentliggørelse

SGAVs afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på SGAVs hjemmeside www.sgavmst.dk. Offentliggørelsen finder sted den 20. juni 2025.

Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har

vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr, på 900 kr. for private og 1800 kr. for virksomheder og organisationer. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenavnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til SGAV, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen dvs. den 17. juli 2025.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter SGAVs afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.”

SGAVs afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. Miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

Med venlig hilsen

Nicolaj Golles Rasmussen
Miljøvurdering og Plan
+45 23 11 97 43
nicgr@sgav.dk

Kopi til:
Kolding Kommune

Region Syddanmark
Museum Sønderjylland
Slots- og kulturstyrelsen

Bilag:

Bilag 1: Bygherres ansøgning
Bilag 2: Screeningsnotat
Bilag 3: Kortbilag
Bilag 4: Bygherres supplerende oplysninger
Bilag 5: Notat om sædvanlig tilrettelæggelse af anlægsarbejder
Bilag 6: Supplerende redegørelse om havørn
Bilag 7: Afgørelse om jordforurening
Bilag 8: Høringsnotat